

21

datum raadsvergadering	: 28 mei 2020
onderwerp	: Concept Regionale Energiestrategie
portefeuillehouder	: A.A.M. Boomgaars
datum raadsvoorstel	: 14 april 2020

Samenvatting

Landelijk wordt gewerkt aan de opstelling van een Regionale Energiestrategie. De gemeenten van de regio Noord-Holland Zuid zijn in de afgelopen maanden bezig geweest met het inventariseren van zoekgebieden voor het opwekken van duurzame energie. Hieruit is de concept-Regionale energiestrategie (verder: concept-RES) tot stand gekomen. De raad wordt verzocht kennis te nemen van deze concept-RES en de wensen en bedenkingen van het college en eventuele eigen wensen en bedenkingen kenbaar te maken via een amendement. Dit wordt samen met de reacties van de deelnemers van het proces gebundeld en toegevoegd aan de concept-RES, en aangeboden aan het Nationaal programma RES. Alle reacties worden vervolgens gewogen en verwerkt in een reactienota, die, afhankelijk van de ontwikkelingen omtrent corona, eind 2020 aan elk college wordt aangeboden voor vaststelling. De definitieve besluitvorming van de RES gebeurt op basis van de RES 1.0. Deze wordt waarschijnlijk in het tweede kwartaal van 2021 ter vaststelling aangeboden aan alle gemeenteraden, Provinciale Staten en algemene besturen van de waterschappen.

Het college stelt voor in te zetten op zon op grote daken, zon op of langs geluidsschermen en infrastructuur en boven grote parkeerplaatsen. Daarnaast stelt het college voor het gebied langs de A2, van de Burgemeester Stramanweg tot en met de oksel van de A2/A9, aan te wijzen als zoekgebied voor wind en zon.

Wat is de juridische grondslag?

De concept-RES is een uitvloeisel van de afspraak in het Klimaatakkoord om regio's een grote rol te geven in de transitie van fossiel brandstofgebruik naar opwek van hernieuwbare energie. Er zijn dertig energieregio's die de opdracht hebben gekregen krijgen om zelf invulling te geven aan hun bijdrage aan het nationale doel om in 2030, in totaal 35 TWh hernieuwbare energie op land op te wekken voor de gebouwde omgeving. Noord-Holland Zuid is een van deze energieregio's die hiertoe een RES opstellen. De voorliggende concept-RES is een tussenstap naar de definitieve RES 1.0 die waarschijnlijk in het tweede kwartaal van 2021 ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

Wat is de voorgeschiedenis?

Na de vaststelling van de startnotitie voor de RES Noord-Holland Zuid door de gemeenteraad (vergadering in Ouder-Amstel van 26-09-2019) is door de colleges van burgemeester en wethouders, Gedeputeerde Staten en het dagelijks bestuur van de waterschappen met veel verschillende partijen gezocht naar mogelijkheden voor duurzame energie-opwek. Op regionaal, deelregionaal en lokaal niveau zijn verschillende ateliers gehouden, waarbij input werd opgehaald.

Ook in Ouder-Amstel is een atelier georganiseerd met zo'n 25 aanwezigen, waaronder inwoners, ondernemers, belangenorganisaties, raadsleden en fractie-assistenten. De uitkomst was redelijk eenduidig: zon op grote daken, geluidsschermen en spoorwegbermen konden op instemming rekenen, net als wind rond snelwegen. Oftewel, liefst zoeken in de buurt van bestaande infrastructuur. Weerstand was er bij zon op agrarische gronden, bij natuur en waar gerecreëerd wordt. Zie voor het gehele verslag bijlage 2.

Waarom dit raadsvoorstel?

Bijgevoegd is de concept-RES voor de regio Noord-Holland-Zuid. Het college legt de concept-RES vroegtijdig aan de raad voor, zodat de wensen en bedenkingen van de raad meegenomen kunnen worden in de definitieve RES 1.0.

De concept-RES geeft aan waar mogelijkheden liggen voor het opwekken van hernieuwbare energie, maar ook waar die er niet zijn. Een ambitie waarover het komend jaar verdere gesprekken worden gevoerd met betrokken overheden, inwoners, energiecoöperaties, ontwikkelaars, grondeigenaren, netbeheerders, natuurorganisaties en andere belanghebbenden. In de komende zomerperiode zal het Planbureau voor de Leefomgeving beginnen met een doorrekening van de opbrengst van de verschillende RESen in Nederland.

Wat gaan we doen?

De concept-RES is als bijlage opgenomen. Meteen na de inhoudsopgave van de concept-RES is een samenvatting en een leeswijzer opgenomen. In hoofdstuk 3 is vervolgens opgenomen wat het concept-bod van Amstelland is, in paragraaf 3.5 is het specifieke bod van de gemeente Ouder-Amstel opgenomen (vanaf pagina 62).

De deelregio Amstelland, waar de gemeente Ouder-Amstel onder valt, kenmerkt zich door de vele beperkingen als gevolg van de veiligheidscontouren rondom Schiphol en een aantal kwetsbare natuurgebieden. In lijn met de uitkomsten van het lokale atelier, en vanuit het idee dat dit relatief laaghangend fruit is, zet het college vooral in op zon op grote daken, zon op of langs geluidsschermen en infrastructuur en boven grote parkeerplaatsen. Daarnaast wil het college de zone langs de A2 ten zuiden van de Burgemeester Stramanweg tot en met knooppunt Holendrecht (A2/A9) aanwijzen als zoekgebied voor de opwek van wind- en zonne-energie. Het zoekgebied is groen gearceerd op onderstaande afbeelding.

Een belangrijke disclaimer is dat het aanwijzen van dit gebied als zoekgebied niet betekent dat dit helemaal vol wordt gebouwd met windmolens en zonnevelden. Binnen dit gebied wordt samen met de betrokkenen, zoals omwonenden, initiatiefnemers en bevoegde gezagen, zoals de provincie Noord-Holland, verder onderzocht wat de

technische, juridische, financiële en maatschappelijke mogelijkheden zijn en waar de beperkingen zitten. De aard van het zoekgebied maakt dat er nog een flinke slag gemaakt moet worden voordat er daadwerkelijk windmolens en zonnepanelen geplaatst kunnen worden.

Wat is het maatschappelijke effect?

Aan de hand van de gegevens van de Klimaatmonitor is globaal berekend wat de mogelijke energievraag in 2050 is en wat het benodigde aanbod aan hernieuwbare energie zou moeten zijn om deze vraag volledig op te vangen. Om in 2050 aan de energievraag van de gemeente Ouder-Amstel te voldoen zouden er 26 windmolens en ongeveer 330 hectare aan zonnepanelen geplaatst moeten worden. Dit is in totaal 814 Tj. Dat model, dat bij de bespreking van de startnotitie RES met de raad is gedeeld, is geen wetmatigheid waar Ouder-Amstel aan moet voldoen, maar illustreert dat het in deze gemeente zo goed als onmogelijk is om door middel van lokale opwek aan de gehele lokale energievraag te voldoen. Tegelijkertijd laat het ook zien hoe groot de energie-opgave is waar de gemeente voor staat.

Met de ontwikkeling van de RES is gestart met het zoeken naar mogelijkheden voor opwek van hernieuwbare energie op land. Dit heeft zich in de regio Noord-Holland Zuid vertaald naar een aantal zoekgebieden die in potentie 2,4 TWh aan energie kunnen opwekken, 0,5 TWh daarvan wordt al opgewekt. Het bod van de regio Amstelland is om 0,28 TWh hernieuwbare energie op te wekken in 2030.

De gemeente streeft er in het kader van draagvlak naar dat 50% van de duurzame energie die nieuw wordt opgewekt, in lokaal eigendom is, zodat de inwoners van Ouder-Amstel (financieel) kunnen profiteren van de ontwikkelingen. Dit is als ambitie ook vastgelegd in het Klimaatakkoord.

Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?

Het opwekken van duurzame energie in de vorm van zonnepanelen en windmolens in Ouder-Amstel is niet zonder dilemma's. Enerzijds wordt van deze gemeente een serieuze bijdrage verwacht aan de energietransitie, anderzijds is het van belang de landschappelijke en natuurlijke waarden te behouden in een gemeente die zo dicht gelegen is bij snelwegen, aanvliegroutes en een oprukkende stad. Elke aantasting van landschap doet pijn. Binnen dat dilemma heeft het college een voorlopige keuze gemaakt voor een zoekgebied.

Wat valt voorlopig af?

Allereerst is er in deze concept-RES voor gekozen bepaalde gebieden niet aan te wijzen als zoekgebied voor grootschalige opwek door zon of wind: de Duivendrechtsepolder, polder de Ronde Hoep, en het landje van Geijssel. De Duivendrechtsepolder en polder de Ronde Hoep zijn grote gebieden met veel landschappelijke kwaliteit en historie waar veel gerecreëerd wordt. Zeker het hart van de Ronde Hoep vervult bovendien een grote waarde voor weidevogels. Het landje van Geijssel, hoewel kleiner van omvang, is een hoog gewaardeerd plas-dras- en weidevogelgebied dat bescherming verdient.

Het bovenstaande betekent overigens niet dat opwek van duurzame energie, zeker in de Duivendrechtsepolder en de Ronde Hoep, per definitie onmogelijk zou moeten zijn. Eerder is er met de raad discussie geweest over de opwek van energie voor eigen gebruik door particulieren. Ook is in expertsessies van de RES de suggestie gedaan om buiten het hart van het weidevogelgebied in de Ronde Hoep, en dus op agrarisch land dicht bij de weg, de realisatie van zonnepanelen mogelijk te maken. In den lande wordt al positieve ervaring opgedaan in het combineren van zonnepanelen met versterking van biodiversiteit en inpassing in het landschap. Vooralsnog zet het college daar echter niet op in, omdat zij liever voor concentratie van de gebieden gaat.

Waarom het huidige zoekgebied?

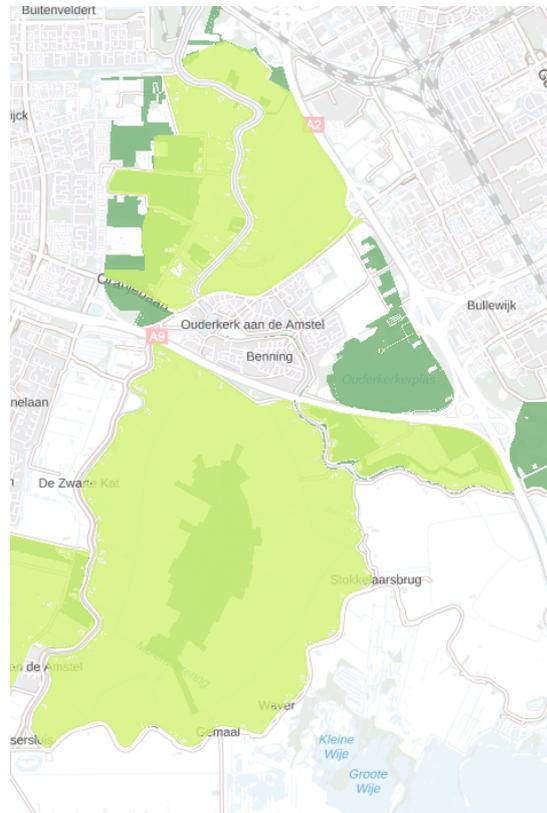
Allereerst lijkt het huidige zoekgebied het sterkst recht te doen aan de uitkomst van de lokale ateliers. Het betreft immers zon en wind geconcentreerd op de plekken in onze gemeente die het dichtst bij grote infrastructuur zitten, namelijk knooppunten en afslagen van snelwegen. Bij de Ouderkerkerplas staat een verouderde windmolen. Naast een vervanging van deze molen is het ook logisch te onderzoeken of er rondom dat gebied meer mogelijkheden zijn. In contrast met de gebieden die zijn afgevalen betreft dit een kleiner, geconcentreerder gebied waarbij de nabijheid van snelwegen en knooppunten al impact heeft op landschappelijke en natuurlijke kwaliteit.

Het voorgestelde zoekgebied is echter niet zonder nadelen en er wordt deels mee afgeweken van het lokale atelier. De 'oksel' van knooppunt Holendrecht betreft nog steeds open landschap en agrarisch gebied. Bovendien wordt tussen de Ouderkerkerplas en A2 ook gerecreëerd en het zoekgebied kent bebouwing en bewoning.

Het zoekgebied valt daarnaast deels binnen het Natuurnetwerk Nederland en deels binnen een weidevogelbeschermingsgebied. Het is bekend dat Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland, Goois Natuurreservaat en de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland geen voorstander van dit zoekgebied zijn. Zij hebben eigen Concept Visiekaarten voor Zon en Wind opgesteld. Binnen het natuurnetwerk Nederland en het weidevogelbeschermingsgebied willen zij geen zonnevelden of windmolens plaatsen. Zij zouden wel akkoord gaan met het gebied rondom de Ouderkerkerplas. Zou het college zich volledig achter dit standpunt scharen, dan wordt het doen van een serieus bod door Ouder-Amstel echter sterk bemoeilijkt. Door duurzame energieopwek mogelijk te maken in de directe omgeving van zuid-west-hoek van knooppunt Holendrecht, kan op een klein gebied toch een substantiële bijdrage worden gerealiseerd aan duurzame opwek. In de fase van concept-RES naar RES 1.0 zullen deze provinciale beschermingsregimes en de daarbij behorende beperkingen een nadrukkelijk onderwerp van discussie vormen. De provincie heeft aangegeven in dat proces ook haar eigen regelgeving onder de loep te nemen.

Natuurnetwerk Nederland

Weidevogelgebied

Alles afwegende meent het college door aanwijzing van dit zoekgebied in de concept-RES een verdedigbaar bod te kunnen doen om verder te onderzoeken.

Wat hebben we hiervoor nodig?

Er zijn geen financiële gevolgen voor de gemeente Ouder-Amstel. De gemeente is afhankelijk van initiatieven van bedrijven en inwoners. Hierbij zal bijvoorbeeld nog onderzocht moeten worden wie de eigenaar is van de gronden en vooral wat het standpunt is van de provincie over dit gebied.

Wie is erbij betrokken en hoe communiceren we?

In januari 2020 is er in de gemeente Ouder-Amstel een lokaal atelier georganiseerd, waarbij inwoners van de gemeente zijn uitgenodigd om hun visie te geven op de locaties die geschikt zijn voor het opwekken van duurzame energie.

Zodra de concept-RES openbaar wordt gemaakt, naar verwachting op 22 april 2020, zullen de inwoners die aanwezig waren op het atelier geïnformeerd worden over de concept-RES. Bovendien zullen de bewoners die in het zoekgebied voor wind en zon wonen een schriftelijke uitnodiging ontvangen voor een digitale bijeenkomst.

In het verdere proces om te komen tot de definitieve RES, zal regelmatig gecommuniceerd worden met de inwoners en raadsleden van de gemeente Ouder-Amstel. Zo volgt er in het najaar nog een verdiepend atelier waar iedereen kan meepraten.

Wat is het vervolg?

Het college verzoekt de raad kennis te nemen van de concept-RES en eventuele wensen en bedenkingen kenbaar te maken, eventueel gewijzigd via een amendement op het raadsvoorstel.

Het college stelt voor de volgende wensen en bedenkingen naar voren te brengen:

- De ambitie om in Ouder-Amstel de opwek van zon te realiseren op grote daken, op infrastructuur en parkeerplaatsen wordt onderschreven;
- De Duivendrechtsepolder, de Ronde Hoep, en het Landje van Geijsel dienen vrij te blijven van grootschalige opwek van zon en winds;
- Om in het aangewezen zoekgebied in Ouder-Amstel de opwek van zon en wind mogelijk te maken, is het van belang dat de provincie hier in haar regelgeving een mogelijkheid toe biedt.
- De regel dat 50% van de duurzame energie die nieuw wordt opgewekt, in lokaal eigendom moet zijn, moet een belangrijker rol in de RES 1.0 krijgen.

De wensen en bedenkingen worden samen met de reacties van de deelnemers van het komende participatieproces gebundeld en toegevoegd aan de concept RES, en aangeboden aan het Nationaal programma RES. Alle reacties worden vervolgens gewogen en verwerkt in een reactienota, die aan elk college wordt aangeboden voor vaststelling. De definitieve nationale RES 1.0 wordt naar verwachting in het tweede kwartaal van 2021 ter vaststelling aangeboden aan alle gemeenteraden, Provinciale Staten en het algemeen bestuur van de waterschappen. Daarin wordt op basis van alle gevoerde participatie een definitief voorstel gedaan richting de raad van Ouder-Amstel. Mochten alle RESen van de regio's niet voldoende zijn om nationaal de 35 TWh op te wekken, dan is het mogelijk dat het Rijk gemeenten uitnodigt om een beter bod te doen. Als dit bod vervolgens niet voldoende is, kan het Rijk een aanwijzing geven, waarbij een aantal gemeenten verplicht wordt bepaalde aanvullende maatregelen door te voeren.

Uiteindelijk zullen de gemaakte keuzes worden vastgelegd in de wettelijke ruimtelijke beleidskaders: de gemeentelijke omgevingsvisies en omgevingsplannen.

Hoe monitoren en evalueren we?

Na het vaststellen van de RES 1.0 halverwege 2021, wordt de RES iedere twee jaar geëvalueerd en geupdate.

Ondertekening_door_het_bestuur